

дячи зі збільшених розмірів посадових окладів, окладів за військовим званням та інших складових грошового забезпечення відповідно [3, с. 208].

З початком повномасштабної фази російсько-української війни 24 лютого 2022 р. в країні був введений режим дії воєнного стану. Це вплинуло і на зміни в соціальному забезпеченні військовослужбовців. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2024 № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» запроваджено додаткові матеріальні виплати військовослужбовцям та врегульовано порядок виплати одноразової грошової допомоги особам, які мають право на цю допомогу, в разі загибелі військовослужбовця. На зазначені виплати були спрямовані кошти резервного фонду Державного бюджету України [4, с. 517–518].

Для створення і належного функціонування справді достойної та справедливої системи пенсійного забезпечення військовослужбовців після перемоги України в російсько-українській війні доцільним буде поступовий відхід насамперед від радянського перерозподілу та орієнтація на пенсійні системи країн членів альянсу НАТО загалом і низки європейських країн зокрема. Належний рівень пенсійного забезпечення військовослужбовців впливатиме на престижність професії, а отже, і впевненість у тому, що у Збройних Силах проходитиме службу достатня кількість військовослужбовців, які фінансово захищені та забезпечені, а отже, – вмотивовані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Скоробагатько А. В. Єдність та диференціація у пенсійному законодавстві періоду становлення незалежної української держави. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 2. С. 45–50.
2. Радченко Я. М. Історико-правовий розвиток законодавства про пенсійне забезпечення військовослужбовців. *Право та державне управління*. 2020. № 3. С. 207–211.
3. Сирота І. М., Корнілова О. В. Порядок призначення та перерахунку пенсій особам, звільненим з військової служби. *Юридичний науковий журнал*. 2019. № 6. С. 207–209.
4. Умаєв Б. Б. Достатнє матеріальне забезпечення військовослужбовців і працівників служби безпеки України – гарантія національної безпеки держави. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. С. 514–518.

РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ЯК ЧИННИК ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Бондаревська К. В.^{1*}, Коробська А. В.²

^{1,2}*Університет митної справи та фінансів, Дніпро (Україна)*

*e-mail: kseny-8888@i.ua

Реінтеграція являє собою надзвичайно важливий процес поновлення ролі статусної особи у цивільному житті, зокрема відновлення соціальних зв'язків і повернення військового до ролі сім'янина, співробітника та соціальної особистості у суспільстві.

Наразі особливої уваги потребує проблема збільшення кількості ветеранів війни, про що свідчить статистика станом на 25 липня 2024 року, за якою кількість ветеранів, які залишили військову службу, становить 1 300 000 осіб [1].

Відповідно система пільг, яка діє ще з 1993 року і зазнала незначних змін згідно із Законом України «Про забезпечення прав та гарантій ветеранів» та алгоритмом дій через Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки, знизила свою ефективність із початком повномасштабного вторгнення у 2022 році.

Окремої уваги заслуговує закон про інклюзивність, адже певна частина військових, які повертаються до цивільного життя, отримали поранення, що призвело до набуття статусу особи з інвалідністю. І хоча Україна ратифікувала Конвенцію ООН щодо прав осіб з інвалідністю, її зміст у жодний спосіб не регулює взаємодію з ветеранами як окремою категорією зі своїми власними потребами.

Не менш важливою залишається і соціально-психологічна сторона проблематики. Згідно з останніми даними, отриманими соціологічною групою «Рейтинг» за 2023 рік, в Україні спостерігається тенденція до зниження рівня поваги до військових. Незважаючи на те, що більшість опитаних (79 %) висловлює думку, що ветерани заслуговують на повагу у суспільстві, зростає частка тих, хто вважає інакше (від 6 % до 18 % респондентів) [2].

Загалом проблематика питання становить сукупність таких аспектів:

- 1) динаміка збільшення кількості ветеранів війни в Україні;
- 2) застаріла система врегулювання соціально-правових відносин з ветеранами війни;
- 3) фінансова нестабільність виплати матеріальних допомог;
- 4) стигматизація військовослужбовців;
- 5) низький рівень інклюзивності щодо військових.

Однак, на противагу вищесказаному, воєнний стан діє, і кількість ветеранів війни не зменшується, а це означає, що відповідні міністерства мають провадити свою діяльність і забезпечувати гідне цивільне життя для кожного, хто боронить нашу Батьківщину. Тому для ефективної реінтеграції військових і їх адаптації до цивільного життя мають бути пропрацьовані ключові аспекти цього процесу як на індивідуальному та міжособистісному рівнях, так і на рівні спільноти та суспільства.

Вважаємо, що для вирішення проблеми та подальшого покращення взаємодії ветеранів війни і суспільства у контексті визначення напрямів соціальної політики військовослужбовців треба розглядати як окрему категорію статусних осіб, що має свої потреби, різні ситуативні передумови набуття інклюзивності та її наслідків не лише для окремої особистості, а і для її оточення.

Чіткий план дій являє собою шлях до швидкого відновлення та реінтеграції ветеранів війни, що включає такі напрями:

- налагодження та оптимізація законодавчої бази, що допоможе не лише врегулювати фінансовий складник реінтеграції, а і її соціально-психологічні аспекти;
- психологічна підтримка, що має стати основою відновлення ветеранів після наслідків бойових дій та пристосування до нових реалій цивільного життя;
- посилення авторитету військового у суспільстві (кожен має розуміти, через що пройшли захисники України, і виявляти гідну повагу та людяність);
- розширення спектра послуг для військових у різних сферах їх життя;
- фінансова підтримка ветеранів війни та членів їх родин, надання можливостей для працевлаштування та розвитку підприємницьких ініціатив, грантова підтримка;
- удосконалення системи пільг і компенсацій, розширення переліку надання пільгових та/або безкоштовних послуг;
- інформаційна кампанія для визнання та виховання поваги у суспільстві до ветеранів війни;
- розширення мережі консультативних центрів та надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- розвиток гендерної політики рівноправного значення для України захисників і захисниць.

Отже, реінтеграція являє собою складний процес повернення військового до звичного раніше цивільного життя, яке вже не стане таким самим, але може у нинішніх умовах набути максимально якісних характеристик не лише у фінансовому плані, але й, що не менш важливо, у суспільстві, яке прямо пропорційно відображається на морально-поведінковому стані військовослужбовця.

Насамперед потрібно сконцентруватися навколо потреб ветеранів війни та викликів сьогодення. Така система має бути достатньо пластичною, аби виявляти проблеми державної підтримки та розв'язувати їх швидко й ефективно. Отже, враховуючи вищесказане, система зможе забезпечувати ветеранам сучасну політику державної підтримки [2].

Процеси відновлення ролі ветерана у соціумі – це не лише фінансова підтримка, але й психологічна допомога. Ефективне поєднання соціальної політики з іншими інструментами підтримки ветеранів війни (фінансовими, реабілітаційними, психологічними, консультаційно-інформаційними), широкий спектр надання послуг та громадянська ідеологія поваги і людяності у перспективі зможе створити фундамент розвитку людського капіталу та основу для забезпечення соціальної безпеки населення України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. В Україні 1 мільйон 300 тисяч ветеранів: як їх підтримують. *Суспільне новини*. URL: <http://surl.li/dtsfrc>

2. Публічна політика і державне управління в умовах війни: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12 квітня 2024 р.) / укл. Н. Прямухіна, О. Чальцева, І. Мацишина, М. Дубель. Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2024. 255 с.

3. Від воїнів до цивільних: шлях реінтеграції ветеранів в Україні. Юридична сотня. URL: <https://legal100.org.ua/vid-voyiniv-do-czyvilnyh-shlyah-reintegracziyi-veteraniv-v-ukrayini/>

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ЕВОЛЮЦІЇ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОСНОВНОГО ФАКТОРА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Бондаренко Р. М.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: r.bondarenko@donnu.edu.ua

Постановка проблеми. Технологічні інновації є ключовим драйвером економічного розвитку, але створюють низку викликів. Для післявоєнного відновлення України важливим буде швидке впровадження новітніх технологій для стимулювання зростання. Такі штучного інтелекту й автоматизації можуть призвести до скорочення робочих місць, що вимагає перепідготовки кадрів. Загроза кіберзлочинності залишається високою, попри інвестиції у кібербезпеку. Потрібне нове регуляторне середовище для технологій, як-от блокчейн і криптовалюти, щоб зменшити ризики для економічної стабільності та підтримати інновації.

Аналіз останніх досліджень. Останні роки характеризуються впливом сучасних технологій на економіку. Організації все активніше впроваджують штучний інтелект, хмарні технології та відновлювані джерела енергії для адаптації до викликів. Дослідження Фойррігеля, Хартманна, Янєша, Зшеха [1] та інших висвітлюють вплив цих технологій на бізнес-процеси, управління ланцюгами постачання та сталий розвиток.

Постановка завдання. Метою тез є аналіз сучасних технологічних трендів та оцінка їх впливу на економічний розвиток.

Виклад основного матеріалу. Основними трендами сучасності є штучний інтелект, хмарні технології, інтелектуальна автоматизація та відновлювані джерела енергії. Штучний інтелект (ШІ) активно змінює бізнес-процеси, аналіз даних та прийняття рішень, і вже впроваджений у 72 % компаній станом на 2024 рік, з потенціалом підвищення глобального ВВП на 7 % та заміни до 300 мільйонів робочих місць [1]. Хмарні технології, що дають змогу знизити ІТ-витрати до 40 %, очікується, додадуть понад 1 трильйон доларів до світового ВВП до 2025 року, стимулюючи нові бізнес-моделі [2]. Інтелектуальна автоматизація, ринок якої оцінювався у 132 мільярди доларів у 2022 році, допомагає компаніям оптимізувати операції та підвищувати конкурентоспроможність, і, за прогнозами, до 2027 року цей ринок зросте до 258 мільярдів доларів [2].

Основні ризики впровадження сучасних технологій пов'язані з юридичними, кібербезпековими та соціальними викликами. Штучний інтелект (ШІ) стикається